

Heerlen

raadsinformatiebrief

Heerlen,
10 december 2024

Documentnummer
209943

Onderwerp

Warmtenet Zuid Limburg ontwikkelingen fase 3

Inleiding/aanleiding

Met deze brief informeren we u over Warmtenet Zuid-Limburg Fase 3 (ontwikkelfase). In januari 2025 houden wij raadsinformatiebijeenkomsten over dit project.

Tien gemeenten (Beek, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Sittard-Geleen, Stein) onderzoeken samen met de Provincie Limburg en Enpuls Warmte Infra (Enexis Groep) de mogelijkheid om een warmtenet in Zuid-Limburg aan te leggen. Deze samenwerking is een publieke samenwerking, dus zonder commerciële partijen. Het doel hiervan is om tienduizenden gebouwen in Zuid-Limburg betaalbaar en duurzaam te verwarmen zonder aardgas. Warmtenet Zuid-Limburg (WZL) gebruikt restwarmte van bedrijven op chemiepark Chemelot. Warmtenet Zuid-Limburg is een project dat op grote schaal kan bijdragen aan de klimaatdoelstellingen, de betaalbaarheid van de warmtevoorziening in Zuid-Limburg en aan een duurzamere toekomst voor de regio.

Met de ondertekening van de Ontwikkelovereenkomst Fase 3 WZL is de ontwikkelfase (Fase 3) gestart.

Doel en resultaten ontwikkelfase (Fase 3) Warmtenet Zuid-Limburg

De doelen van ontwikkelfase (Fase 3) zijn:

- Een duurzaam warmtenet ontwikkelen voor een groter regionaal gebied (WZL-scope) is het einddoel voor WZL. Hiervoor starten we in Fase 3 met een proef op kleine schaal in Zuid Geleen, oftewel een Proof of Concept. Dit is toegelicht in de raadsinformatiebrief van 25 september 2024. Het doel is om een warmtenet te realiseren dat betaalbaar is voor huurders, woning- en gebouweigenaren.
- Een plan uitwerken waarin staat welke warmtebronnen worden gebruikt en waar de eerste leidingen moeten komen. Dat plan wordt gemaakt op basis van wat bekend is over de financiering en de mogelijke warmteafnemers (de klanten).
- Een warmtebedrijf in oprichting hebben voor de (mogelijke) realisatie in Fase 4.

In de huidige Fase 3 worden geen leidingen in de grond gelegd. Dat gebeurt pas in Fase 4, op kleine schaal, door het warmtebedrijf WZL dat dan is opgericht. In Fase 3 wordt bepaald of een warmtenet haalbaar is: dat is de businesscase. Zijn er genoeg klanten (woningeigenaren, woningcorporaties, bedrijven, instellingen) die aansluiten op het warmtenet? Hoe duur is de aanleg van het warmtenet? Wat wordt de prijs die klanten gaan betalen? Door het uitwerken en onderzoeken van de haalbaarheid van een warmtenet in Zuid Geleen wordt kennis en inzicht opgedaan voor het hele regionale warmtenet, dat in fases wordt aangelegd. Met deze zogenaamde 'Proof of Concept (PoC)' wordt inzicht en kennis vergroot en worden risico's verkleind.

Wat levert Fase 3 op?

De huidige Fase 3 zorgt voor de volgende resultaten voor de deelnemende gemeenten, Provincie Limburg en Enpuls Warmte Infra:

- Medezeggenschap over uitgangspunten en ontwikkeling van het governance-model (dit gaat onder andere over hoe de organisatie en het bestuur geregeld wordt) van het publiek warmtebedrijf.
- Kennis en ervaring die wordt opgedaan (met een wijkuitvoeringsplan) voor een collectieve warmtevoorziening (op midden- en hoge temperatuur).
- Een plan voor het gebruik van een regionale warmtebron die via een transportnet warmte kan leveren aan een lokaal warmtenet.
- Een publiek warmtebedrijf zorgt ervoor dat kennis, expertise en ervaring behouden blijven en verder worden ontwikkeld. De resultaten van de aansluitformules (het aanbod voor de warmteafnemers/klanten) worden beschikbaar en bruikbaar voor de verschillende doelgroepen (in de toekomst).
- Versterking van de regionale samenwerking voor de energietransitie.

De huidige Fase 3 wordt afgerond met een investeringsvoorstel voor Fase 4. Als dit voorstel wordt vastgesteld door de stuurgroep WZL eind 2025, kan in Fase 4 het warmtebedrijf WZL worden opgericht. Gepland is dit voorstel begin 2026 aan de colleges en raden aan te bieden. Ook dan kan een plan worden gemaakt voor de opschaling richting de rest van het betrokken gebied. In Fase 3 worden hiervoor diverse werkpakketten uitgewerkt. In deze brief wordt u op de hoogte gebracht van de voortgang.

Eerste stappen WZL worden gezet in Zuid Geleen

Om alle doelgroepen en mogelijke afnemers van warmte van WZL te betrekken, worden gesprekken gevoerd met woningcorporaties, utiliteiten (zoals onderwijs, zorginstellingen en maatschappelijk vastgoed), ondernemers, Verenigingen van Eigenaren (VvE's) en particuliere woningeigenaren. Voor elk van deze doelgroepen wordt een ander communicatietraject opgezet. Vooral voor de particuliere woningeigenaren wordt een uitgebreid communicatietraject opgezet om hen goed te betrekken en informeren over WZL. Met de woningcorporaties, enkele utiliteiten en enkele ondernemers is reeds intensief gesproken. Doel is om de eerste aansluitingen voorwaardelijk te contracteren om de haalbaarheid en financiering van het eerste deel van het warmtenet zeker te stellen. Voorwaardelijk wil zeggen dat als er geen warmtenet wordt aangelegd, het contract vervalt. In Zuid Geleen is een mix van verschillende (grote) warmteafnemers beschikbaar die een goede afspiegeling zijn van de situatie in de diverse deelnemende gemeenten.

Informatievoorziening Warmtenet Zuid-Limburg

Gelijktijdig met verzending van deze raadsinformatiebrief is de website www.warmtenetzuidlimburg.nl gelanceerd. Op deze website wordt informatie gedeeld over de ontwikkeling van het warmtenet. Inwoners en andere belanghebbenden kunnen er terecht met vragen over Warmtenet Zuid-Limburg.

Voortgang Fase 3 WZL

Er wordt gewerkt aan een eerste opzet van de governance van het warmtebedrijf. Daarin staat wie de leiding heeft, welke partijen deelnemen en waarvoor ze verantwoordelijk zijn. Naast de rol van alle projectpartners, voeren we gesprekken over een rol voor het Rijk. Net als provincie Noord-Brabant werkt WZL toe naar een intentieverklaring met betrekking tot de nationale deelneming (dit betekent dat de overheid mede-eigenaar wordt of deelneemt in een project of organisatie). Hierover worden gesprekken gevoerd met Energie Beheer Nederland (EBN). Het staatsbedrijf EBN is kandidaat voor het opzetten van een Nationale Deelneming Warmte (NDW) en ziet voor zichzelf samen met de regionale netbeheerders een rol als actieve aandeelhouder in Regionale Warmte Bedrijven (RWB's). Relevant blijft dat gemeenten via de Wet collectieve warmte (Wcw) de

regie krijgen op de ontwikkeling van het warmtenet op hun grondgebied. Via die weg kunnen gemeenten hun rol waarborgen (los van een rol als aandeelhouder).

Subsidies/Financiën

We werken aan het binnenhalen van verschillende subsidies. In februari moet een eerste doorrekening van de financiering van het project worden gepresenteerd. Het project is erg afhankelijk van Rijksbeleid (onder andere de Wet collectieve warmte, subsidiemogelijkheden en ander ondersteunend beleid).

Restwarmte van bedrijven op chemiepark Chemelot

Daarnaast wordt gewerkt aan het Programma van Uitgangspunten voor het warmtenet, dat input geeft voor het ontwerp van het warmtenet. Deze uitgangspunten hebben niet alleen betrekking op het proefgebied Zuid Geleen, maar zijn ook relevant voor toekomstige partners en gebieden (overige 10 gemeenten). Het gaat dan bijvoorbeeld over het temperatuurniveau en andere ontwerpparameters. Er worden met enkele bedrijven op chemiepark Chemelot afspraken gemaakt over de inzet van hun restwarmtebronnen als hoofdbron of als achtervangbron (voor het geval dat de hoofdbron voor WZL (deels) weg zou vallen). Ook wordt verkend of er mogelijkheden zijn voor het op termijn aansluiten van deze achtervang als extra restwarmtebronnen op het warmtenet (bronzekeerheid). Verder worden afspraken gemaakt over het leidingtracé (de route waarlangs de leidingen worden aangelegd) vanaf de restwarmtebron tot aan het hekwerk van chemiepark Chemelot.

Wet collectieve warmtevoorziening en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) voor aansluiting particuliere woningeigenaren

Het is voor WZL belangrijk om te laten zien hoe particuliere woningeigenaren hun woning kunnen aansluiten op een warmtenet. Op dit moment werkt het Rijk aan twee nieuwe wetten voor het overstappen van aardgas naar duurzame warmte:

1. Wet collectieve warmte (Wcw)
2. Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

Deze nieuwe wetten vervangen de huidige Warmtewet en onderdelen van de Omgevingswet en Energiewet.

Wet collectieve warmte (Wcw)

De Wcw is erop gericht om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te stimuleren. Ook wordt in de Wcw geregeld dat duurzaamheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid gegarandeerd zijn. Daarnaast wordt er in de Wcw geregeld dat netbeheerders (zoals Enexis) mee kunnen doen in de ontwikkeling van publieke warmtenetten en wordt de mogelijkheid van een nationale deelneming vastgelegd. Dit is belangrijk voor de ontwikkeling van WZL, omdat netbeheerders belangrijke partners zijn bij de aanleg van een warmtenet. Het is op dit moment nog niet duidelijk wanneer de Wcw precies ingaat.

Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw)

De Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) geeft gemeenten de bevoegdheden om wijken en gebieden stap voor stap van het aardgas af te halen en over te schakelen op een meer duurzame manier van verwarmen. Gemeenten krijgen hiermee de regie over de warmtetransitie in hun gebied.

Een succesvolle aansluiting van particuliere woningeigenaren op het warmtenet hangt mede af van deze twee wetten. Zodra deze in werking treden, kunnen gemeenten en andere partijen, zoals WZL, beter samenwerken om betaalbare duurzame warmte mogelijk te maken.

Doorkijk Fase 3 (komende maanden)

In het eerste kwartaal van 2025 is een eerste betrouwbare businesscase voor het 'Proof of Concept' gereed waarin de volgende resultaten beschikbaar zijn:

- Een schetsontwerp van de warmtebronnen, warmteoverdrachtstation(s) en het warmtenet.
- Uitgangspunten voor het aanbod voor klanten (warmteafnemers).
- Een lijst met potentiële klanten en ontwikkelscenario's.
- Een voorstel voor hoe de organisatie en het bestuur (governance) geregeld wordt.

Op dat moment beoordeelt de stuurgroep (bestuurders van de betrokken gemeenten, Enpuls Warmte Infra en de Provincie Limburg) of er voldoende basis is om verder te gaan met Fase 3 van WZL.

Raadsinformatiebijeenkomsten WZL januari 2025

In januari vinden voor de gemeenteraden en provinciale staten informatiebijeenkomsten plaats. Tijdens deze bijeenkomsten wordt u bijgepraat over de stand van zaken rondom Warmtenet Zuid-Limburg Fase 3, licht het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) de ontwikkelingen rondom de Wcw en Wgiw toe en gaat de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) in op financieringsmogelijkheden voor warmtenetten. Tijdens de informatiebijeenkomsten is er uitgebreid de mogelijkheid om vragen te stellen. De informatiebijeenkomst voor de regio Parkstad vindt plaats op 13 januari 2025.

Kernthema:

Riool, afval en milieubeheer

Bijlagen

n.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de loco-secretaris,

de burgemeester,

B. Mennens

drs. R. Wever